

Družinski tednik

ILUSTROVANI LIST ZA MESTO IN DEŽELO

Cena
2 Din

Izhaja ob četrtkih. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Tyrševa (Dunajska) cesta 29/L. Poštni predal št. 345. Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 15.393

Ljubljana, 10. maja 1934

Naročnina za četrt leta 20 Din, za pol leta 40 Din, za vse leto 80 Din. V Italiji za vse leto 40 lir, v Franciji 50 frankov, v Ameriki in povsod drugod 2 dolarja

Štev. 19.
Leto VI

Vnebohod

Vnebohod, štirideseti dan po Kristusovem vstajenju... Dan, ko je Gospod šel v nebеса, ko je vendar že mogel zapustiti ta grešni svet. Nadčloveška borba, ki je človek nikoli ne bo mogel pojmiti v vsem njenem obsegu, je bila uvod v veliki petek, tisti dan, ko so našega Gospoda in kralja umorili kakor najhujšega zločinca. Zagrinjalo v templu se je pretrgalo od vrha do tal, solnce se je stemnilo in ljudje so popadali po tleh, zavedajoč se, da jih teži greh sveta. Toda že velika nedelja z zmagošlavnim vzklikom: »Njega, ki ga iščete, ni tu, Jezus Kristus je vstal od mrtvih!« je vrnila človeštvu pogum in upanje, da so se oddahnili.

Prihodnjih štirideset dni so Gospoda srečali zmerom kje drugod. Marija Magdalena je morala slišati iz ljubljenih ust: »Ne dotikaj se me!« Nejeverni Tomaž je moral položiti svoje roke v rane, katerih kri je oprala grehe sveta, potem šele je verjel. Učenci so ga srečali na poti v Emaus in slišali iz ust modrosti besede, ki jih jim ni bilo namenjeno nikoli več slišati, ki jih pa zato nikoli več niso pozabili.

In potem je prišel oni štirideseti dan, ki je odpeljal Gospoda iz srede njegovih učencev in njegovega ljudstva v kraje, ki jih nihče ni mogel pojmiti, o katerih ni nihče ničesar vedel in je mogel samo upati vanje. Ljudje so se veselili in se še danes vesele, da je Kristus naposled prišel k svojemu očetu, da je bilo njegovega trpljenja na zemlji konec, da je našel edino mesto, ki mu je šlo. Toda tisti mah je postal svet prazen in pust. On, ki so vanj upali, ki je zmerom propovedoval mir na zemlji in spravo med ljudmi, ki je znal sleherni težavo ozdraviti z eno samo besedo, s položitvijo svoje roke, je odšel s tega sveta, zapustil nas je... Osa-melo je ostalo njegovo ljudstvo in že tisto minuto je spoznalo, da more žive-

In pelje jih ven do Betanije, in povzdigne roke svoje in jih blagoslovi.

In zgodi se, ko jih blagoslavlja, da se loči od njih, in vznese se v nebo.

A oni se mu poklonijo in se vrnejo v Jeruzalem z velikim veseljem.

In bili so vsekdar v templu, hvaleč Boga.

Evangelij sv. Lukeža, pogl. 24, 50-58.

ti le od vere v vrnitev Njega, da življenje brez te nade ni več vredno življenja.

In tako so minevala sto-

letja za stoletji. Tisoč deset sto in eno leto je poteklo, odkar je šel Kristus v nebеса. Ko se je dopolnjevalo prvo tisoč-

letje po njegovem odhodu, so ljudje prisluhnili v novem upanju, da se bo spet vrnil. Ni ga bilo. Ali sta dve tisočletji tista doba, ki

mora preteči, preden se v drugo vrne med nas? Ne kaže nam o tem ugibati. Ostal nam je njegov duh, ostal njegov nauk, še danes verujemo vanj in si prizadevamo, da po njem živimo. Zakaj dobro vemo in globoko je zasidrano v nas, da ne smemo zapirati srca pred njegovimi navedbami, da so ravno one tiste, kar dela življenje vredno življenja, da, brez njih nam dostikrat ne bi bilo več moči prestati.

Kaj bi bili brez njegove pridige na gori, brez njegovih besed na križu? Šele one so dale obliko dogmam življenja. Težko se je ravnati po njih, toda šele tedaj, ko po njih živimo, postanemo vredni člani človeške družbe. Nič več ne smemo propovedovati: »Oko za oko, zob za zob!« zakaj vsak kulturni narod bi to pokopalo. Le če vidimo v ljubezni do bližnjega naš pravi ideal, smemo biti Kristusu res hvaležni za njegovo daritev na križu in mu pokazati, da ni umrl za nepopoljšljiv svet, temveč za človeštvo, ki si prizadeva, da bi ga postalo vredno.

Da je Kristus vzlic vsemu veroval v človeštvo, dokazuje njegov vnebohod. Če nam ne bi bil zaupal, da se bomo v spominu nanj trudili in živeli po njegovem svetlem zgledu, nas gotovo ne bi bil tako mirno zapustil. Toda vedel je, da bo njegov nauk še tedaj ostal živ med človeštvom, ko njega ne bo več med nami. Vedel je, da njegova smrt ni bila zaman.

Zato se smemo še danes, toliko stoletij po tem dogodku, čistega srca veseliti, da je šel Kristus v nebеса in da sedi na desnici svojega očeta. Tam je njegov prostor. Že kot dvanajstleten je dejal: »Ali ni moje mesto tam, kjer je moj oče?« Srečni smemo biti, da nas pri gospodarju sveta čaka on, ki je živel na svetu in izkusil njegove grehe, njegove nevarnosti in zlobo — a vzlic temu v vse odpuščajoče ljubezni dal za ta grehi svoje življenje.

Enostranski možgani

Umobolen profesor sodeluje pri največjem besednjaku na svetu. - Blazen inženjer si napravi na borzi premoženje. - Bebec dobavlja šlagerje filmski družbi

Napisal dr. Ralph Carson (Newyork)

Angleški svetovni leksikon, najpomembnejše delo te vrste v angleščini je pred kratkim izšel v novi izdaji. Stotine in stotine učenjakov in strokovnjakov je delalo leta in leta vsak na svojem področju, preden so zbrali gradivo za ta besednjak. Med vsemi si je pa pridobil največ zaslug za to orjaško delo neki učenjak, ki je obdelal domala vse stroke razen najsodobnejše tehnike; okoli šest tisoč člankov v leksikonu je samo njegovih. Ta mož je doktor filozofije Bernard Chaucer, 70letni starček, ki je pred leti predaval na londonski univerzi o starinoslovju. In ta veliki učenjak je že dobrih trideset let — zaprt v angleški umobolnici Broadmooru, je neozdravljivo bolan in nevaren svojim bližnjim!

Chaucerja so morali odpeljati v umobolnico, ker je nekega dne pri predavanju nenadoma potegnil revolver in začel streljati na slušatelje ter tri med njimi tudi ranil. Prva leta je prebil v umobolnici topo in mrtvo, ne meneč se za nikogar okoli sebe. Potem je pa iznenada začel spet študirati znanstvena dela in naposled poslal po nekem znanem svoje prispevke založbi britanskega leksikona, ki jih je z velikim zanimanjem pregledala in sprejela. Od tistih dob je Chaucer stalno sodeloval pri vseh naslednjih izdajah tega besednjaka, čeprav založba že ve, s kakšnim človekom ima opravka.

Toda ne smete misliti, da je Chaucer takrat potegnil revolver le v trenutni duhovni zmedbi. Tudi ne smete videti v sedanjem njegovem delu dokaza, da je duhovno ozdravel. Zakaj ta čudni učenjak, ki ima v umobolnici na razpolago posebno delovno sobo z veliko knjižnico, kaže v zvezi s svojim znanstvenim sposobnostim tudi še danes znake neozdravljive blaznosti. Tako ima navado, da razpostavi okoli svoje pisalne mize in pred vrata šest do osem voder vode, češ da je voda najboljša varstvo zoper zle duhove, s katerimi se mora neprestano boriti... Dvakrat je že hotel zavod zažgati in še lani se je eden izmed strežnikov le s težavo rešil, ko ga je starec v nenadnem navalu blaznosti hotel zadaviti.

Skoraj vse večje umobolnice poznajo podobne primere enostransko razvitih možganov pri svojih bolnikih, primere, kjer kažejo nesrečni blazneži v neki smeri izredne sposobnosti, medtem ko se v vseh drugih pogledih prav nič ne razlikujejo od drugih umobolnih. Človek bi skoraj dejal, da je razvoj možganov v tej smeri porabil vse njihove duhovne moči, ki bi bile sicer namenjene drugim svrham. Tako nekako, kakor se pri slepcu čudovito izpopolnita sluh in tip, da po možnosti nadomestita manjkajoči čut, se utegnejo neke skupine možganskih celic razviti nad povprečnost, medtem ko se druge razkroje.

V bližini ameriškega mesta Bufala ob Ontarijskem jezeru stoji razkošno mesto z vrtovi, umobolnica za milijonarje, kjer prebivajo nesrečneži, ki jim vsaj denarja ne manjka,

sredi med igrišči za golf, tenišči, plavalnimi baseni in razkošno opremljenimi klubskimi prostori. Pred kratkim so o priliki neke sodne razprave ugotovili, da stane vzdrževanje vsakega bolnika v tej moderni umobolnici povprečno 200.000 dolarjev (8 milijonov) na leto! Petdesetletni John Brian, tudi eden izmed stanovalcev tega razkošnega zavoda, ki si je poprej napravil denar z nekim tehničkim izumom, ni zmogel več velikanske oskrbovalnine, ker so njegovi vrednostni papirji spričo gospodarske krize izgubili skoraj že vso vrednost; zato so ga mislili spraviti na neki cenejši zavod. Brian se je pa že tako privadil svoji dotedanji okolici, da se mu kar ni dalo iti proč. Na vse načine je študiral, kako bi našel kakšen izhod, in ga je res našel. Nekaj tednov je proučeval gospodarska in borzna poročila, nato je pa stopil v zvezo z nekim bankirjem in ga pridobil za svoje načrte. Od takrat si je Brian s spekulacijami ne samo zaslužil oskrbovalnino, temveč si je napravil še večje denarje, kakor jih je imel pred polomom. Nihče ne razume, odkod temu človeku nezmotljivi instinkt za bodoče dogodke, kako more imeti pregled nad zapletenimi kupčijami, ki jih vodi, posebno še, ker so mu kot nekdanjemu inženjerju borzni posli vendar popolnoma tuji. Drži le to, da je Brian neozdravljivo bolan na duhu. V prostem času čečka po stenah verze, ki bi jih vsak otrok bolje napravil, ali pa teka po vseh štirih po vrtu in poliva strežnike z vodo.

Ko je napočil zvočni film, se je pri filmskih družbah pokazala velika potreba po šlagerjih in pesmih, tem bolj ker je bil dotok od zunaj vse prej ko zadovoljiv. Tem bolj se je zato neka filmska družba v Hollywoodu razveselila, ko je dobila od neke glasbene agencije kak tucat šlagerjev, katerih melodija je bila kakor nalašč za film. Nekaj mesecev nato je družba dobila novo pošiljko od istega skladatelja, Pavla Lovewella, komponista, čigar imena ni še nihče slišal. Naposled je hotela družba skleniti z umetnikom pogodbo, da si zagotovi njegove skladbe, in se je obrnila na agencijo za posredovanje. In tedaj je prišlo presenečenje. Pavel Lovewell je že od leta 1917 zaprt v čikaški blaznici! V svetovni vojni je dobil kroglo v glavo in rana

je tako prizadela možgane, da ne samo ni mogel več opravljati svoje prejšnje službe kot bančni uradnik, temveč so ga morali kot popolnega bebec poslati v umobolnico.

Zanimivo je, da je Lovewell, preden je zblaznel, zelo slabo igral klavir in ni nikdar kazal posebnega veselja za glasbo. Odtlej pa vse kaže, da so se njegove duhovne zmožnosti obrnile ravno v to smer. Danes sedi po dve do tri ure na dan pred klavirjem in komponira pesmi; potem pa iznenada vrže stol ali kakšno drugo reč v prvega strežnika, ki mu pride pred oči. Po cele ure sedi pred zrcalom in se pači samemu sebi, trga sebi in svojim tovarišem obleko, če ga prime, pa skoči tudi na zdravnik in ga začne daviti, dokler ga strežniki ne spravijo v prisilni jopič.

Neki goslar, ki je zaprt v umobolnici v Milwaukeeju, se je tako izpopolnil v sviranju »Zdrave Marije« in jo je znal tako čuvstveno zaigrati, da so ga najsлавnejši glasbeniki strme poslušali. A čudno, ta umetnik ne zna zagosti nobene druge pesmi, in kadar ni nikogar, da bi nanj pazil, vam razbije svoje godalo na glavah svojih poslušalcev.

Dolgost življenja

Koliko učakajo rastline? — Nesmrtna bitja

Mahova debelca ne učakajo posebne starosti, pet do deset let je največ, kar so mogli ugotoviti. Čisto druga je pa z njihovimi vršički. Vrh takšnega debelca učaka namreč pri nekaterih mahovih tudi več stoletij, seveda samo vrh, zakaj spodnji deli debelca odmro, kakor smo že omenili, že po nekaj letih.

Čisto druge številke srečamo pri drevju. Celotako majhne rastline, kakor n. pr. vresje doživijo več ko 20 let. Naša vinska trta doseže starost 100 let, blizu kopališča Tölza na Bavarskem pa stoji grm španskega bezga, ki ima ¾ m debelo deblo in je star dobrih 100 let.

Pri raziskavi možne starosti raznih živali se je pokazalo, da jih je le malo, ki učakajo dosti več ko 100 let. Pri rastlinah je stvar čisto druga. Če bi hoteli naštetati vsa drevesa, ki doživijo več ko 100 let, bi morali napisati dolg seznam najrazličnejših imen. Posebno v vročih krajih okoli ravnika je dosti vrst dreves, ki učakajo izredno visoko starost. Pri nas je takih dreves kvečjemu nekaj tucatov, v tropskih deželah pa več tisoč.

Tisočletna lipa

Tudi med našim sadnim drevjem doživijo nekatera vse časti vredno starost. Neka jablana blizu Schillerjevega rojstnega kraja Marbacha ob Neckarju ima deblo, čigar premer znaša več ko 1 m, stara je pa najmanj svojih 200 let. Češnje le redko učakajo več ko 100 let, čeprav vedo nekatera poročila povedati o češnjah, starih 300 ali celo 400 let. Hruške učakajo tak-

V vseh teh primerih pa gre le za ljudi, ki so prej imeli dobro vzgojo in so se utegnili duhovno razviti. Čisto drugačna je pa stvar pri takšnih bolnikih, ki so že od rojstva bebasti in se niso nikdar mogli česa naučiti in izobraziti.

Tako poznamo ljudi, katerih razum ni niti tolikšen kakor pri dojenčku, ki ne znajo sešteti dve in dve in se niti sami obleči ne morejo. In vendar opažajo tudi pri teh ljudeh izredno razvitost v eno samo smer. Tako vam zna neki norec vse pesmi svoje pesmarice na pamet; neki drugi si zapomni sleherni datum, ki je z njim v zvezi, ima v glavi leta in leta nazaj slednji dan, kadar je dobil obisk ali darila; tretji spet se je po naključju naučil izračunati, kateri tedenski dan je katerikoli datum tisočletja naprej, čeprav ne zna sešteti niti prstov na rokah; in spet neki drugi se je naučil na pamet neki latinski sestavek, čeprav ga ne razume niti besedice.

Dalje poznamo ljudi, ki so bebeli že od detinstva, ki so tudi telesno zastali, hromi, pohabljeni itd., ki si ne zapomnijo niti svojega imena in ga niti izgovoriti ne morejo, ki ne znajo ne brati ne pisati. In vendar je takšen bebec napravil v dolgih letih iz samih konzervnih škatel pravcato viteško opremo, katere sliko je videl v neki knjigi. Nekdo drugi je pa s svinčnikom narisal tloris obsežnega poslopja umobolnice tako natanko, da se ni razlikoval za več ko 10% od pravih dimenzij — tem bolj občudovanja vredno, ko ga ne bi mogel s tako pomanjkljivimi sredstvi niti arhitekt bolje pogoditi.

isto svojih 300 let, orehi pa še kakšnih 100 let več.

Z dosti večjo starostjo se ponajajo lipe. Posebno znamenita je lipa v Staffelseinu v Nemčiji; pravijo, da šteje domala tisoč let, njeno deblo pa meri v premeru 4 in pol metra. Posebno stare lipe rastejo v Litvi; tam so odkrili neko lipo, v katere deblo so našli 815 letnih kolobarčkov. Lipa je imela premer dobrih 8 metrov.

Tisočletno drevo je dosti starejše od katerekoli živali na svetu — stoletnih dreves inamo pa kar na prebitek. Razen lipe učaka med listnatim drevjem posebno starost hrast. Blizu Vratislave je rasel do srede preteklega stoletja hrast, čigar votlo deblo je imelo v premeru 4 metre in pol. V njegovi duplini je imelo 30 ljudi prostora. Ko se je drevo podrl, so ugotovili njegovo starost: blizu 700 let! Na Oldenburškem so pa posekali hraste, na katerih so našli celo 1100 do 1500 in še več letnih kolobarčkov.

Najstarejše drevo na svetu

Še dosti večjo starost kakor listnata drevesa pa doživijo iglasta. Preden preidemo k njim, naj omenimo še neko drugo drevo, ki bo pač najstarejše, kar jih zgodovina pozna. To je neko figovo drevo na otoku Ceylonu, ki ga domačini časte že več ko dva tisoč let, ker je baje v njegovi senci nekoč Buda počival. Če so ustna izročila prava, so to drevo zasadili leta 288 pred Kristusom; staro je po tem takem 2222 let.

O jelkah govore, da doživijo 800 let, v Švici pa stoji 2000 m nad morsko

Banka Baruch

15, Rue Lafayette, PARIS

Odpremilja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. — Vršil vse bančne posle najkulantneje. — Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Holandija: št. 1458-66, Den Haag; Francija: št. 1117-94, Paris; Luksemburg: št. 5967, Luxembourg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

gladino limba, ki ne bo imela manj ko 1000 ali 1100 let. Tudi brinje doživijo izredno visoko starost; v Livlandiji poznajo drevo, ki je staro 2000 let.

Med najdaljšoživajoča drevesa štejejo tudi znamenite cedre na Libanonu in ciprese in tise. Med le-timi poznajo takšne, ki so doživele starost 3000 let.

Vse doslej našete živali in rastline pa še daleč prekašajo orjaki, znani pod imenom »mamutna drevesa«. To so iglasta drevesa, ki so jih šele sredi preteklega stoletja odkrili v Kaliforniji okoli 1500 metrov nad morskó gladino. Razsežnosti teh dreves so vprav bajno velike. Tako poročajo o drevesih, ki so višja od Keopsove piramide v Egiptu (137 m). Eden izmed teh orjakov je meril pri tleh domala dvanajst metrov v premeru; v njegovem deblu bi bilo dovolj prostora za moderno enodružinsko hišo. Ko je drevo podrl vihar, so videli, da je njegovo deblo v sredi votlo. Votlina je bila tolikšna, da je mogel človek udobno sedeč na konju jezdit šestdeset metrov daleč v deblo in priti pri izrastku veje z lahkoto spet na dan.

Pri teh drevesnih orjaki se skoraj ne upamo vprašati, koliko so stari. Zelo zanesljivi računi in meritve so pokazali, da smemo ceniti velika mamutna drevesa na najmanj 4000 do 5000 let, da, najvišja mamutna drevesa utegnejo biti še starejša, svojih 6000 let. Prava očakovska starost!

Nesmrtna bitja

Če zdaj preskočimo od orjakov k prtilikavcem in vprašamo, kolikšno starost ućakajo najmanjša bitja na svetu, tedaj se nam odpre novo čudo, pač eno izmed najvećjih, kar si jih more človeški um predstavljati: čudo neumrljivosti. Seveda tega ni tako razumeti, da bi ta najmanjša bitja večno živela, temveč tako (in to ni menda nič manjši čudež), da jim ni treba umreti.

Če hočemo to razumeti, moramo povedati, kako takšen droben organizem živi in se plodi. Ploditev se navadno izvrši tako, da se drobeno bitje, denimo bakterija, krabkomalo razpolovi in nastane iz nje dve novi bitji. Kdo bi mogel tu reči, da je eno teh dveh mlajše in drugo starejše? Katero je mati? Ti pojmi so tu popolnoma izgubili svoj zmisel. In že kmalu nato se komaj porojeni organizmi spet razpolove: iz dveh nastanejo štirje. In pri tem prejšnje nikakor ni umrlo. Vsi štirje so mladi, pravkar rojeni. In tako gre dalje, v tisoče in tisoče rodov, in nikjer ni videti konca.

Ta množitev se odigrava z neverjetno naglico. Pri bakterijah se v ugodnih okoliščinah vsak organizem že vsakih 20 do 30 minut razpolovi. Pri tem seveda prejšnji organizmi popolnoma izginejo, za njimi ne ostane nič, niti sledu kakšnega mrliča: stari so docela izginili v svojih otrocih in se izpremenili v nič. Vsaka bakterija živi kvečjemu kakšne pol ure, potem pa ne umre, temveč živi v svojih otrocih in otrok otrocih večno.

Zemeljska obla iz ene same bakterije

V laboratorijih so na ta način desetletja in desetletja odgajali takšna drobeno bitja, ne da bi bili mogli opaziti le sled staranja ali smrti. Toda priroda je na vso našo srečo vendarle sama poskrbela, da se ploditev teh malih bitij ne odigrava z največjo možno naglico. Pomanjkanje hrane in strupene snovi, ki jih ta

VEČ PROSTEGA ČASA

imate, ako perete Vaše perilo po Schichtovi metodi. Tu imate jedva kaj opraviti: zvečer namočiti perilo v raztopini Ženske hvale, zjutraj ga izkuhati s Schichtovim terpentinovim milom.

TO JE CELO DELO PRI SCHICHTOVI METODI

Meni nič, tebi nič

Dunaj, v maju.

Marička Knedlikova je punca za vse pri Schmidovih.

Nekega dne pobere Marička Knedlikova svoje cunje in zapusti gospodo brez besedice, da, niti polmesečne mezde ni zahtevala, ki ji je šla.

»Ja, zakaj pa?« jo je vprašala njena prijateljica Avgusta, »kako to, da si meni nič, tebi nič...«

»O ne,« je rekla Marička, »nikakor ne meni nič, tebi nič. Schmidovi so imeli papigo, zelo lepo papigo, ki je znala tudi govoriti. Pred kakega pol leta je ta papiga nenadoma začela pobešati glavo, nič več ni jedla, nič več ni govorila. — 'Marička,' je rekla gospa Schmidova, 'Marička, skočite vendar po doktorja Busenbäckerja, naj pride, da si ogleda našo papigo.' — 'Gospa Schmidova,' je rekel doktor Busenbäcker, 'papiga mi prav nič ni všeč, nič več dolgo ne bo.' — In res, dva dni nato je bila papiga mrtva, in gospa Schmidova jo je oskubila in spekla, in teknila nam je natanko tako kakor piška.«

»In zato,« je rekla gospodična Avgusta, »zato si meni nič, tebi nič —«

»O ne,« je rekla Marička, »Schmidovi so imeli tudi opico, zelo smešno

opico in tudi zelo zaupljivo. Pred dvema mesecema je pa opica nenadoma začela pobešati glavo, nič več ni jedla, nič več ni žrla. — 'Marička,' je rekla gospa Schmidova, 'Marička, skočite vendar po doktorja Busenbäckerja, naj pride, da si ogleda našo opico.' — 'Gospa Schmidova,' je rekel doktor Busenbäcker, 'opica mi prav nič ni všeč, nič več dolgo ne bo.' — In res, dva dni nato je bila opica mrtva, in gospa Schmidova jo je odrila in spekla, in teknila nam je natanko tako kakor zajec.«

»In zato,« je vprašala gospodična Avgusta, »zato si meni nič, tebi nič —«

»O ne,« je rekla Marička. »Pred štirinajstimi dnevi je začela nenadoma stara babica, mati gospoda Schmidova, pobešati glavo, nič več ni jedla, nič več ni govorila. — 'Marička,' je rekla gospa Schmidova, 'Marička, skočite vendar po doktorja Busenbäckerja, naj pride, da si ogleda mojo taščo.' — 'Gospa Schmidova,' je rekel doktor Busenbäcker, 'žal mi je, toda vaša tašča ni prav nič ni všeč, nič več dolgo ne bo.' — Vidiš, Avgusta, tedaj sem pa gledala, da čim prej izginem iz hiše.«

Cel očenaš na buciki

Filadelfija, v maju.

V Filadelfiji je te dni umrl graver Charles Beeler, ki je s svojimi umetninami povsod zbudil opravičeno strmenje. Beeler je bil mojster v svoji stroki; njegova dela niso prav nič zaostajala za umetninami najspretnjših japonskih graverjev.

bitja sama izločajo, poskrbe za to, da se ne razmnože prebohotno. Kakšne fantastične posledice bi doživeli, če ne bi priroda sama postavila mej tej ploditvi, naj pokaže tale račun:

Če bi se drobeno bakterija, ki je tako majhna, da milijon takšnih bakterij ne zavzame več prostora kakor glavica navadne bučike — če bi se takšna bakterija vsake pol ure razpolovila v dve novi, in če bi se ta delitev nadaljevala brez zaprek, bi v dobrih treh dneh dobili toliko bakterij, da bi z njimi lahko napolnili kroglo, tolikšno kakor naša zemlja!

Nekega dne je prišel Beeler na filadelfijski rotovž in hotel govoriti z županom. Na vprašanje, kaj bi rad županu povedal, je Beeler odgovoril s hudomušnim nasmehom, da bi mu hotel izročiti neko darilo. Tedaj so ga spustili naprej.

Po običajnem »How do you do?« je potegnil Beeler iz žepa navadno — bučiko in jo izročil mestnemu polglavarju.

Župan je namršil čelo: »Menda bi me radi za noreca imeli, mister Beeler?«

Tedaj je vzel obiskovalec drobnogled in dejal županu, naj si svoje »darilo« malo natančneje ogleda. Šele tedaj je filadelfijski mogočnik videl, da je drobeno glavica bučike vsa polna mikroskopsko majhnih vrezljajev, ki so se, ko jih je še bolje pogledal, izkazali kot prave črke.

Beelerju se je posrečilo na drobeno ploskvico bučikine glavice vrezati ves očenaš, ki ima v angleškem

besedilu 412 črk. Vsaka beseda se je ob primerni povečavi popolnoma razločno brala.

Skrivnost svoje čudovite tehnike je vzel Beeler s seboj v grob, čeprav so mu nešteto krat ponujali težke tisočake, če bi jo prodal.

Ves svet ena sama blaznija. Angleški statistik Henry Larriker je izračunal, da bo čez dve sto let vesoljno človeštvo — blazno. Učenjak se opira na tele podatke: leta 1859 je bil v Evropi vsak 535. človek slaboumen, leta 1897 vsak 312, leta 1932 pa že vsak 144. Če pojde tako dalje, bo leta 1977 že vsak 100. Evropeec norec, čez 212 let pa ne bo v vsej Evropi niti enega pametnjaka več.

V nedeljo se je po dolgih letih prvič spet vršila v Zagrebu nogometna tekma z Italijani. Rimski klub F. C. Roma je zmagal proti Zagrebu 2:1.

Po dvanajsti igri za šahovsko svetovno prvenstvo vodi Aljehin 7 in pol proti 4 in pol. Dvanajsto igro je imel Bogoljubov že malone dobljeno, pa je zamudil pravo potezo in dosegel samo remis.

Za krvniško službo v Budimpešti so te dni razpisali natečaj. Priglasilo se je mnogo, zelo mnogo prosilcev, med njimi več pravnikov in dve ženski, ločena žena nekega mesarja in atletka nekega potujočega cirkusa.

11 milijonov prstov. Vsi policijski uradi sveta imajo danes okoli 11 in pol milijona registriranih prstnih odtisov, vsako leto jih pa dobe okoli 20.000 novih. Malce počasi raste ta kartoteka, saj šteje svet dobrih 2000 milijonov ljudi...

Pet zapovedi za srečen zakon sta izdala ameriški filmski igralec Ben Lyon in njegova žena, takisto igralka Bebe Daniels. Sicer so ti nasveti namenjeni filmskim igralcem, vendar veljajo v prenesenem pomenu tudi za navadne smrtnike. Zato naj jih navedemo: 1. ženi in možu se lo, če res ljubiš, 2. ne boj se štokljke, 3. živi tudi v Hollywoodu, kakor žive zakonci drugod, 4. ne poslušaj hollywoodskih čenč, 5. ne beri nikakih čenčarij več o Hollywoodu.

62.400 Nemcev je rado ali nerado zapustilo Nemčijo, odkar je Hitler na oblast. 21.000 (dobra tretjina) se jih je zateklo na Francosko, 10.000 v Palestino, 8000 na Poljsko, 3500 na Češko, po 2500 na Angleško, v Švico, v skandinavske dežele in v USA, 2300 v Belgijo, 1000 v Posarje in Luksemburg, 1000 na Španjsko, po 800 v Avstrijo in Italijo, v druge države pa okoli 4000. (Po podatkih Zveze narodov.)

Kalvarija ljubezni

Roman iz naših dni. — Napisal P. R.

66. nadaljevanje

Za mizo je sedel pri knjigi mladi Milavec. Ko je zagledal tujca na pragu, je vstal. Ciril ni mogel odtrgati oči od njega. Marko ga je nekaj trenutkov gledal, že je hotel vprašati — tedaj pa kakor bi se mu bile odprle oči. Zakrilil je z rokami in se opotekel proti njemu.

»Oče!« je zajecjal.

Ciril ga je s solzami v očeh sklenil v roke.

»Otrok moj! Sin moj! Marko!...«

Nekaj trenutkov je vladala v sobi popolna tišina. Oče in sin sta se držala v krčevitem objemu. Nobeden ni bil zmožen besed.

Prvi se je osvestil Ciril.

»Mati ti je skrivaj sporočila, kajne?«

Toda Marko je odkimal.

»Ne, oče... sam sem vedel, da prideš... Sleherno uro sem te pričakoval...«

Ko so minile prve minute neskaljene sreče, je Marko povprašal po materi in sestri. Oče mu je povedal, kako se je ozdravljen vrnil k njima, in dodal:

»Zastran Bože ti moram povedati novico: poročila se bo.«

»O, vem, očka!« je vzkliknil Marko.

»Ne, ne veš, kaj se je zgodilo, odkar te ni bilo doma...«

In Ciril je izdal sinu Božino srčno skrivnost. Marko je prebledel.

»O, Bog!« je zamrmral. »Kaj bo rekel ubogi René! In jaz sem največ kriv njegove nesreče, ker sem ga vzpodbujal v njegovi ljubezni. Kako sem pa mogel kaj takega slutiti!«

»Ali mu boš ti sam obzirno sporočil...?«

»Seveda mu bom... Toda če mu še tako obzirno povem, bom siromaku strl srce...«

»Kaj hočeš! Naša dolžnost je, da mu čim prej vse povemo.«

René je bil že nekaj dni po oprav-

kih v Parizu. Marko je vedel, v katerem hotelu ga bo dobil. Prosil je očeta, naj ga počaka, nato je vzel klobuk in odšel.

Dobil je Renéja v njegovi sobi. Po pristrmem pozdravu in stisku rok je sedel k njemu na zofo in mu resno dejal:

»Govoriti moram s teboj, René...«

Mlada prijateljca sta drug z drugim delila vse veselje in žalost. Karkoli se je pripetilo enemu, je izvedel tudi drugi. Tako je bil Marko zaupal Renéju tudi to, da upa v kratkem videti svojega očeta. Zato je bila prva Renéjeva misel, da je njegov prijatelj našel očeta.

»Tvoj up se je izpolnil, Marko?« je vprašal, nič hudega še ne sluteč.

»Da.«

»In si srečen?«

»Kakor more biti srečen človek, ki je po dvajsetih letih našel očeta, o katerem je zmerom mislil, da že zdavnaj počiva v grobu.«

Toda njegov resni obraz je bil v čudnem nasprotju z veseljem, ki so ga izražale njegove besede. Vernienu to ni ušlo.

»Kaj ti je vendar? Prav nič vesel se mi ne zdiš svoje sreče.«

»Hudo mi je, René.«

»Ne razumem te...«

»Hudo mi je, ker ti moram sporočiti nekaj neveselega.«

René je vztrepetal.

»Neveselega?« je zajecjal.

»Da.«

Mladega moža je izpreletela zla slutnja.

»Boža?«

»Da... Prositi te moram, da odvežeš mojo sestro dane obljube.«

Renéju je bilo, kakor bi bila strela udarila vanj. Vsa kri mu je izginila z obraza.

»Prehitro ti jo je dala... Njeno srce...«

»To se pravi, da me ne ljubi in da me ni nikoli ljubila?«

Mladi mož je rekel te besede brez grenkobe, brez mržnje, le njegov glas je izdal neskončno žalost in bolelost.

»Nekatere sanje so prelepe, da bi mogle biti resnica. Takšne so bile tudi moje. Nekaj v mojem srcu mi je zmerom govorilo, da bo prišlo, kar je danes prišlo.«

Z obema rokama si je potegnil čez oči, da utaji dve solzi, ki sta mu hoteli spolzeti po licih.

»Konec je lepih sanj, Marko... Vsega je konec...«

Marko mu je sočutno stisnil roke.

»Bodi močan, prijatelj... Čas vse ozdravi.«

Zvečer je povedal očetu, da je opravil svojo mučno dolžnost.

Oče in sin sta tisti večer pozno v noč sedela sama v sobi in govorila o vsem mogočem. Potem je Ciril vprašal mladega moža, kakšen poklic si je izbral.

»Zdravniškega,« je odgovoril Marko. »Vse te mesece, kar hodim na

»Ideal«

Kongresni trg 3

kemično čiščenje,
barvanje in svet-
lotlikanje

univerzo, dobivam vse večje veselje zanj. Mislim, da bom v njem srečen.«

»Najlepši poklic,« je zamrmral Ciril.

»Najlepši — ne vem,« je odvrnil mladi mož. »Toda prepričan sem, da mi noben drugi ne bi mogel dati toliko plemenitega zadovoljstva ne toli svetega veselja...«

Ilona je odpustila Horvinu. Zaradi sreče svojega sinu je pristala na obnovo skupnega ognjišča.

Nekega dne, ko je Franc spet odpotoval na Sonnenberg, kjer ostane teden dni, da pripravi vse potrebno za poroko, ki bo prihodnji mesec, je pristopil kirurg k svoji ženi. Ilona je bila že nekaj časa tiha in zamišljena.

»O čem razmišljaš, Ilona?« jo je mehko vprašal.

»Razmišljam o tem, da se ne sme-

va strašiti nobene žrtve, če naj bo najin sin res srečen.«

»O tem sem tudi jaz dosti mislil. Ravno zato sem ti hotel nekaj predlagati.«

»Jaz pa tebi.«

»Govori, ljuba žena, in zanesi se, da že vnaprej vse sprejemem, kar mi boš rekla.«

»Tole sem ti hotela povedati. Franc in Boža se mislita preseliti v Pariz. Božina roditelja bosta vsaj za nekaj mesecev odpotovala v Ljubljano. A midva? Mislim, da vzlic plemenitosti srca, ki sta jo pokazala dr. Milavec in njegova žena do naju, vzlic temu, da sta velikodušno vse odpustila in sklenila pozabiti prošlost, hočem reči, da bi bilo vzlic temu vsaj v početku mučno, če bi ostala v njuni bližini ali pa v bližini mladih dveh. Treba je časa, da se nekatere stvari pozabijo, predvsem je pa treba, da odidejo proč tisti, ki bi, mogli že s svojo navzočnostjo obujati spomine na nesrečno preteklost...«

Ilonin glas je rahlo zatrepetal, ko je povzela:

»K tem ljudem spadava midva. Zato sem mislila, da bi bilo prav, če bi za nekaj let izginila. Saj je svet velik in lep...«

Nasmehnila se je, toda v očeh so ji igrale solze.

Tudi Horvinu se je tresel glas, ko je odgovoril:

»Isto sem ti hotel tudi jaz predlagati.«

Stisnila sta drug drugemu roko. Razumela sta se. In oba hkratu sta rekla:

»Da bo najin sin srečen!«

K o n e c

Napitnina

»Nate, gospod plačilni, še dinar posebej, pa mi odkrito povejte, kaj mi lahko priporočite.«

»Restavracijo v sosednji ulici,« zašepeta natakari.

Kaker reče, je krivo

Bodoči tast: »Mojo hčerko bi kajpada radi zaradi njenega denarja.«

Snubec: »Prisežem, gospod Rogač, da na to niti v sanjah nisem mislil.«

»Veste kaj, mladi mož, potem bi vam samo to rekel, da v svoji družini ne maram idiotov!«

Zmešnjava

Zelo nevsakdanja zgodba

Nesreča se je začela tisti dan, ko je prebivalstvo Göteborga naraslo z 241.575 duš na 241.579. Očetu je bilo ime Axel Mjønstrand in je bil štirikraten milijonar. Četvorčki so bili od prvega do poslednjega dečki. Roditelja se nista mogla zediniti zastran imen. Axel je hotel imeti za svoje sinove čudovita in nevsakdanja imena.

Šel jih je iskat. Iskanje je začel o pol petih popoldne. O pol sedmih zjutraj prihodnjega dne še zmeraj ni dobil nič pravega. Zato je pa imel v sebi dobrega pol litra škotskega whiskyja in je zavil z nekim popolnoma neznanim mu človekom po popolnoma neznanih mu cestah v popolnoma neznanu mu krčmo. Deset minut pred sedmo je zadal Axel neznanu usodno vprašanje:

»Če bi imel štiri sinove, tovariš, kako bi jih imenoval? Draga imena, dobra imena, tovariš! Tehtno premisli, preden odgovoriš, Skaall!«

»Draga imena? Jih že imam, to-

variš. Danof, Dalag, Dirich in Durbi!«

»Kdo se je tako imenoval?« je vprašal Axel, ki so mu bila ta štiri imena silno všeč.

»Vseeno, tovariš,« je odvrnil neznanec, »lepa so ko polnočno solnce in zvone glas zvonov: Danof, Dalag, Dirich in Durbi!«

»Lepa so,« je pritrdil Axel in zapel divjo pesem, katere refren se je glasil:

Rjoveč oznanim orbi et urbi,
moji sinovi so Danof, Dalag,
Dirich in Durbi!

»Tako, zdaj moram pa iti!« je rekel neznanec Axlu, »ob sedmih se začne moja služba!«

»Kakšna služba?« je vprašal Axel.

»Hotelski vratar!« je odgovoril izumitelj imen in šel. Pel je Axlovo pesem.

Dva in dvajset let pozneje se je Axel Mjønstrand odpravil na riviero. Njegovi sinovi so imeli drugačne potne načrte in so se dogovorili, da se bodo pozneje pridružili očetu. Za shajališče so določili hotel »Angleterre« v Nici. Axel se je prav dobro

počutil na solnčnem jugu. Dan pred dogovorjenim sestankom s sinovi so prišle na hotel štiri brzojavke.

»hotel angleterre rezerviram sobo danof mjønstrand.«

»hotel angleterre rezerviram sobo dalag mjønstrand.«

»hotel angleterre rezerviram sobo dirich mjønstrand.«

»hotel angleterre rezerviram sobo durbi mjønstrand.«

Ko je šel Axel mimo vratarja, ga je le-ta spoštljivo pozdravil in vprašal:

»Oprostite, gospod Mjønstrand, štiri brzojavke so prišle, vse s podpisom Mjønstrand.«

»V redu!« je odgovoril Axel, »to so moji štirje sinovi!«

»Da,« je rekel vratar, »samo ne vem, ali bo držalo, tu berem namreč »danof!«

»Seveda drži, Danof!«

»Lepo,« je rekel vratar, »toda razen tega brzojavka vaš drugi sin, dalag!«

»Takisto drži, prijatelj, Dalag je v redu!« je pokroviteljsko pojasnil Axel.

Vratar je s svojim rdečim svinč-

nikom napravil kljuko na drugi brzojavki.

»Dobro,« je menil in vzel tretjo brzojavko, »toda razen tega berem tule še »dirich!« na tretji brzojavki!«

»Strela božja,« je zavpil Axel, že nervozen, »Dirich, kajpada, Dirich, če nimate nič proti temu, gospod vratar. In na četrti brzojavki boste brali, če se ne motim, Durbi, in tudi to je v redu. Sobe le kar rezervirajte in jih zapišite na moj račun!«

»Lepo!« je rekel vratar in je bil silno vesel, da je tudi upravitelj hotela slišal ta pogovor.

Upravitelj je pa storil še več in je telefoniral švedskemu konzulu.

»Axel Mjønstrand?« je odgovoril konzul, »eden izmed najbogatejših Švedov — malo čudaški sicer in udaren, toda zastran denarja naj vas nič ne skrbi!«

Mjønstrandovi so ostali na rivieri osem tednov. Potlej je papa Mjønstrand zahteval račun. In padel v omedlevice. Vse skupaj je zneslo 226.000 frankov.

»Ali ste zblazneli?« je lovilo sapo, ko se je nekoliko zavedel in odhitiel v hotelsko pisarno. »Tu berem 18

Grof MONTE-CRISTO

Roman

Napisal Aleksander Dumas

87. nadaljevanje

P. S. Poskrbite vendar, da se pri vas kako snidem z grofom Monte-Cristom; na vsak način ga moram spet videti. Sicer mi je pa tudi gospod Villefort obljubil, da obišče grofa; upam, da nam bo obisk o priliki vrnil.

Tisti večer je bil auteuilski dogodek glavni predmet razgovorov. Albert je o njem pripovedoval svoji materi, Chateau-Renaud v jockeyškem klubu, Debray v ministrovem salonu, Beauchamp je pa grofu posvetil celo članek kakih dvajsetih vrst v svojem časniku; tako je postal Monte-Cristo na mah junak vseh dam iz visokega plemstva.

Kakor je napovedala Heloiza, je gospod Villefort še tisti večer oblekel črn frak, si nataknil rumene rokavice in se odpeljal pred hišo št. 30 na Elizejskih poljanah.

VIII

Državni pravdnik in kozmopolit

Da je grof Monte-Cristo že dalje časa živel v Parizu, bi bil znal v vsej tehnosti preceniti čast, ki mu jo je izkazal Villefort s svojim obiskom.

Priljubljen na dvoru, je sicer užival gospod Villefort zaščito nekaterih ljudi, toda iskreno rad ga ni nihče imel. Zavzemal je visoko mesto na lestevici uradniške hierarhije; hladna vljudnost in brezpogojna pokorščina vladi, zraven pa globok prezir do idealnih ljudi — to so bile glavne odlike tega stebra države.

S svojimi vezami s starim dvorom, ki je o njem zmeraj govoril s svetim spoštovanjem, si je utrdil stališče na novem dvoru; vedel je toliko tajnosti, da se ne samo nihče ni upal naslopiti proti njemu, temveč so se časih celo obračali nanj za svet. Morda bi bilo drugače, če bi se ga bili mogli odkrižati; toda gospod Villefort je kraljeval v nepremagljivem

sob z 32 posteljami 56 dni! Nas je z mojo ženo šest oseb in smo potrebovali samo šest postelje!

Upravitelj hotela je skomignil z rameni in pomolil Axlu Mjønstrandu one štiri brzojavke pod nos.

»In?« je vprašal Axel.

»Saj ste sami rekli, da so naročbe sob v redu!«

»Menda!« je zavpil Axel. »Štirje sinovi štiri sobe in štiri postelje — odkod jih pa imate 18?«

»Oprostite,« je rekel upravitelj ledeno mrzlo in pokazal na steni razpeto razpredelnico. Tam se je bralo:

Mednarodni hotelski brzojavni ključ mednarodne zveze hotelskih lastnikov

alba	...	1	soba z 1 posteljo
arab	...	1	soba z 2 posteljama
abee	...	1	soba s 3 posteljami
belab	...	2	sobi z 1 posteljo
birac	...	2	sobi s 3 posteljami
cirac	...	3	sobe s 3 posteljami
carid	...	3	sobe s 4 posteljami
dalne	...	4	sobe s 5 posteljami
danof	...	4	sobe s 6 posteljami
dalag	...	4	sobe s 7 posteljami
dirich	...	4	sobe z 8 posteljami
durbi	...	4	sobe z 9 posteljami

Axel Mjønstrand je prebral še enkrat in še enkrat. Potem se je kot strik človek odpeljal domov.

gradu. Ta grad je bila njegova prokuratorska služba.

Na obiske je gospod Villefort le malo hodil, prepuščal jih je svoji ženi. Ljudje mu tega niso zamerjali, ker so mislili, da ima toliko važnih opravkov. V resnici je pa to bila le hladna preračunljivost.

Svojim prijateljem je bil Villefort mogočen pokrovitelj, neprijateljem tih, a zato tem bolj nevaren nasprotnik, vsem drugim pa poosebljen zakonik. Njegov obraz je izdajal nedostopnost, njegove oči so bile zastirte in brez leska ali pa nesramno prodirljive in nezaupljive. Gospod Villefort je bil na glasu najmanj radovednega moža v Parizu. Vsako leto je priredil doma ples, toda pokazal se je samo četrť ure, to je za tri četrť ure manj kakor kralj na dvornem plesu. Nikoli ga ni nihče videl v gledališču ne na koncertu ali na kateri drugi prireditvi.

Takšen je bil mož, čigar voz se je ustavil pred hišo Monte-Crista.

Komornik je najavil gospoda Villeforta v trenutku, ko se je grof sklanjal nad veliko mizo in zasledoval na zemljevidu pot iz Petrograda na Kitajsko.

Kraljevski prokurator je vstopil z enakim resnim in odmerjenim korakom, kakor je prihajal k razpravam; bil je še zmeraj tak, kakor smo ga spoznali v Marseillu, ko je bil še prokuratorjev namestnik. Le oči so se zdele še globlje v jamicah in zlati naočniki so se malone zrasli z obrazom. Razen bele ovratnice je bil ves v črnem.

Čeprav se je znal Monte-Cristo odlično obvladati, je vendar z vidno radovednostjo pogledal svojega gosta. Villefort je bil že iz navade nezaupljiv; zato je bil sveto prepričan, da je plemenit neznanec — tako je že ves Pariz imenoval Monte-Crista — navaden pustolovec, ki je prišel v Pariz, da obere lahkoverne bedake.

»Dovolite, gospod,« povzame Villefort po izmenjavi pozdravov, »dovolite, da izpolnim svojo dolžnost in se vam zahvalim za neprecenljivo uslugo, ki ste jo večeraj izkazali moji ženi in mojemu sinu. Zanesite se, da vam bom zanj do smrti hvaležen.«

Med tem ko je govoril, niso njegove oči izgubile niti sence svoje običajne oholosti. Njegove besede so zvenele ostro in odbijajoče.

»Srečen sem, gospod,« odgovori grof prav tako ledeno mrzlo, »da sem mogel ohraniti materino, zakaj materinsko čuvstvo je najmogočnejše in najsvečejše med vsemi. Sreča, ki jo čutim, vas zato odveže dolžnosti, nje izpolnitev mi je tem bolj v čast, ko vem, da gospod Villefort svoje naklonjenosti ne zapravlja.«

Osupel nad nepričakovanim izpadom Villefort nehoti vztrepeča; prezirljiv trzaj njegovih ustnic je bil dokaz, da ne vidi v grofu Monte-Cristu posebno vljudnega

plemiča. Tedaj mu oči obvisle na zemljevidu.

»Z zemljepisjem se ukvarjate?« obrne pretrgani razgovor drugam. »Hvaležna stvar, posebno za vas, saj govore, da je ni dežele na zemljevidu, kjer še niste bili.«

»Da,« pritrdi grof. »Mikalo me je v velikem tisto, kar uganjate vi dan za dnev samo z izjemami: dušeslovni študij človeštva. Dejal sem si, da bom potem laže z vidika celote presodil posameznika. Neko računsko pravilo pravi, da je treba iti od znanih količin k neznanim, ne pa narobe... Zakaj ne sedete, gospod prokurator?«

Monte-Cristo ponudi kraljevskemu prokuratorju naslonjač, sam se pa spusti na drugega, toda tako, da je bil le na pol obrnjen k svojemu gostu; s hrbtom se nasloni na okno, z desnim komolcem pa na zemljevid.

»Oho, modrujete tudi!« vzklikne Villefort po kratkem premolu, ko da bi bil moral kakor atlet, kadar naleti na močnega nasprotnika, šele zbirati moči. »Da vam po pravici povem: če bi jaz imel toliko časa kakor vi, bi si izbral rajši kakšen drugi, manj dolgočasen opravke.«

»Res je,« odvrne Monte-Cristo, »človek je zgolj ostudna gosnica za tistega, kdor ga gleda pod drobnogledom. Rekli ste, če sem vas prav razumel, da nimam pametnega opravka — ali mar mislite, da ga vi imate? Razločnejši hočem biti: ali mislite, da je tisto, kar počnete, vredno besedi?«

Villefort je ob tem drugem nepričakovanem napadu nenavadnega nasprotnika skoraj odrevel; že dolgo si ni nihče privoščil tako ostrih besed na njegov rovaš. Toda brez dolgega premišljanja odgovori:

»Vi ste tujec pri nas; sami ste rekli, da ste dolgo živeli na Jutrovem, zato tudi ne morete vedeti, kako počasno in oprezno pot mora pri nas iti v barbarskih deželah toli nagla in krvava človeška pravica.«

»Pač, dobro vem: šepa. Vse te reči vem, zakaj povsod sem proučeval največ ravno to pravico, primerjal sem kriminalni postopek vseh mogočih narodov s prirodno pravico in odkril, da je postava divjih ljudstev, to je pravica do osvete, tisto, kar božji volji še najbolj ustreza.«

»Če bi tudi pri nas sprejeli to postavbo,« odgovori kraljevski prokurator, »bi se naši zakoniki silno poenostavili in uradniki res ne bi imeli česa početi, kakor ste malo prej rekli. Zaenkrat so pa še zmeraj v veljavi naši zakoniki, z določbami, posnetimi po galjskih šegah, rimskih postavah in frankovskih običajih. Toda znanja vseh teh postav si ne morete nabrati, le priznajte, brez dolgega učenja; in ko že vse to znate, vam je treba dosti duhovnih moči, da si ohranite v spominu.«

»Tudi jaz tako mislim; toda vse tisto, kar vi veste o francoskem zakoniku, vem o njem tudi jaz, pa ne samo o francoskem, temveč tudi o drugih. Angleške, turške, japonske in indijske postave so mi prav tako dobro znane kakor francoske.«

Naš pravi domači izdelek!

»S kakšnim namenom ste se vsega tega učili?« vpraša začudeno Villefort.

Monte-Cristo se nasmehne.

»Vidim, da tudi vi gledate svet z nizkega materialnega stališča kakor drugi, to se pravi, z najbolj omejenega vidika, ki si ga more človek misliti.«

»Ne razumem, kam merite,« odvrne začudeno Villefort.

»Reči sem hotel, da upirate oči samo v družabno ureditev narodov in zato ne vidite drugega kakor kolesje v strojih, prezrete pa velikega mojstra, ki je stroj pogonal; reči sem hotel, da vidite okoli sebe zgolj odličnike, ki so jih na njih visoka mesta postavili ministri in vladarji, prezrete pa ljudi, ki jih je Bog postavil nad vsemi temi mogočniki. Tudi Tobija je videl v angelu, ki mu je vrnil vid, navadnega človeka. Narodi so imeli Atilo, ki jih je ugonobil, za navadnega osvajalca, in šele ko sta izpolnila svoje božje poslanstvo, so se ljudem odprle oči. Prvi je moral reči: 'Jaz sem angel Gospodov,' drugi pa: 'Jaz sem šiba božja,' — potem šele so spoznali, da sta poslana od Boga.«

»Po tem takem,« reče Villefort čedalje bolj prepričan, da govori s sanjačem ali pa norcem, »se imate za eno izmed tistih izrednih bitij, o katerih ste pravkar govorili?«

»Zakaj ne?« skomigne mrzlo Monte-Cristo.

»Oprostite,« odvrne skoraj v strahu Villefort, »nisem vedel, da sem prišel k človeku, ki stoji po svojem znanju in duhovnih zmognostih tako visoko nad drugimi ljudmi. Pri nas, ki nas je pokvarila civilizacija, ni navada, da bi neizmerno bogati plemiči kakor vi zapravljali čas z modrovanjem in sanjarjenjem; s tem se tolažijo kvečjemu ljudje, ki jim usoda ni privoščila zemeljskih dobrin. Še nikogar nisem slišal tako govoriti kakor vas.«

»Ker ste zmeraj živeli priklenjeni k tlo in se nikoli niste držnili popeji se v višave, ki jih je Bog obljubil z nevidnimi in izrednimi bitji.«

»Bogme,« se nasmehne Villefort, »mikalo bi me priiti s takimi bitji v stik.«

»Želja se vam je pravkar izpolnila.«

»Vi?«

»Da, jaz sem eno izmed teh izrednih bitij... da, gospod. Še nikdar ni bil noben človek v podobnem položaju kakor jaz. Kraljestvom so gore zarisale meje in reke in tuji jeziki. Moje kraljestvo je neizmerno ko svet, ker nisem ne Italijan, ne Francoz, ne Indijec, Španec ne Američan; kozmopolit sem. Ni je dežele, ki bi se mogla ponašati, da mi je domovina. Nihče ne ve, kje sem se rodil, Bog sam ve, kje bom umrl. Vse šege poznam, vse jezike govorim. Za Francoza me imate, kajne? Ker govorim francoščino prav tako gladko in čisto ko vi. Nu, Ali, moj Nubijec, je prepričan, da sem Arabec, Berfuccio, moj intendant, me ima za Rimljana, in Haydée, moja sužnja, za Grka. Ali zdaj razumete, da nisem v nobeni deželi doma, da nobene vlade ne prošim pokroviteljstva, da mi nihče ni brat? Zato tudi ne poznam pomislekov, ki zadržujejo mogočnike, ne zaprek, ki hrome slabiče. Le tri poznam, ki so močnejši od mene, a dva od njih si bom z vztrajnostjo podjarmil: daljavo in čas. Treji in najstrašnejši je moja umrljivost. Le-ta me edina lahko zaustavi na poti, preden dosežem svoj smoter; vse drugo sem preračunal. Kar je za druge ljudi naključje usode, zame ne obstoji, zakaj pripravil sem se za vse. Dokler ne umrem, bom zmeraj ostal, kar sem danes; zato vam govorim stvari, ki jih še nikoli niste slišali, niti iz kraljevskih ust, kajti kralji vas potrebujejo, drugi ljudje se vas pa boje. Zakaj ni ga človeka, ki si ne bi dejal: »Morda bom imel kdaj opravka s kraljevskim prokuratorjem!«

»Ali mar to ne velja tudi za vas? Od trenutka, ko ste se naselili na Francoskem, ste kakor vsi drugi podvrženi francoskim postavam.«

»Vem, gospod. Toda preden se odpravim v kakšno deželo, temeljito proučim ljudi, ki bi se jih utegnil bati ali bi se imel od njih česa nadejati; poznam jih prav tako dobro ali še bolje kakor sami sebe poznajo. Zato bo vsak državni prokurator pred menoj v večji zadregi kakor jaz pred njim.«

»S tem hočete pač reči,« meni Villefort obojavljaje se, »da je spričo slabosti človeške narave po vaši sodbi vsak človek... storil kakšno napako?«

»Napako ali zločin,« odvrne malomarno Monte-Cristo.

»In da ste med vsemi ljudmi,« povzame Villefort nekam negotovo, »vi edini popolni?«

»Ne, popoln ne, samo nedoumljiv. Pa pustiva to, če vas pogovor dolgočasi.«

»Ne, ne!« vzklikne hlastno Villefort, očividno v strahu, da ne bi grof mislil, da se boji tega pogovora. »Toda ker že modrujeva, mi dovolite, da vam rečem z bogoslovci: Brat moj, ponosen si, visoko stojiš nad drugimi, samo ne pozabi, da je tudi nad teboj Bog.«

»Nad vsemi, gospod,« odgovori Monte-Cristo s tolikšnim poudarkom, da je Villeforta nehote obšla groza. »Moj ponos velja ljudem, tem kačam, ki so zmeraj pripravljene vstati zoper tistega,

V 24 URAH

barva, plisira in kemično čisti obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovratnike, zapestilce itd. Pere, suši, munga in lika domače perilo. Parno čisti posteljno perje in puh

tovarna JOS. REICH
LJUBLJANA

ki jih nadkriljuje, dokler jih ne potepla v prah. Toda pred Bogom, ki me je dvignil toli visoko, ta ponos odložim.«

»Potem vas moram občudovati, gospod grof,« odvrne Villefort, prvič ogovoreč ga z njegovim plemiškim nazivom. »Da, če ste res tako močni, močnejši od vseh, res nedotekljivi in neprijemljivi, ste lahko ponosni. Toda ali nimate nikakega smotra v življenju?«

»Imel sem ga. Tudi mene je kakor vsakogar drugega odvedel satan na najvišji vrh na zemlji. Pokazal mi je svet pod menoj in mi rekel, kakor je nekoč dejal Kristus: »Reci, človek, kaj hočeš, da ti dam, če me boš molil?« Dolgo sem razmišljal, zakaj že ne kaj časa mi je glodala srce strašna častihlepnost. Potem sem odgovoril: »Toliko sem že slišal govoriti o božji Previdnosti in vendar je nisem še nikoli doživel, zato se bojim, da je ni. Jaz sam bi hotel biti ta božja Previdnost, zakaj ne poznam lepšega ne vzvišenejšega na svetu kakor moč, da lahko plačujem in kaznujem.« Toda satan je pobesil glavo in vzdihnil: »Moiš se, Previdnost obstoji; samo ne vidiš je, ker je hčerka Gospodova in nevidna kakor njen oče. Njeno delovanje je skrito, njena pota nevidna. Vse, kar lahko zate storim, je to, da te napravim za njeno orodje.« Sklenila sva pogodbo, morda zato pogubim svojo dušo; vzlic temu se ne kesam.«

Villefort pogleda Monte-Crista z razširjenimi očmi.

»Ali imate kaj sorodnikov, gospod grof?«

»Ne; sam sem na svetu.«

»Škoda, utegnili bi kdaj doživeti prizor, ki bi tudi vaš ponos strl. Pravite, da se samo smrli bojite?«

»Ne trdim, da se je bojim, trdim samo, da me ona edina lahko zaustavi na moji poti.«

»Pa starost?«

»Moje poslanstvo bo dokončano, preden bom star.«

»A če izgubite razum?«

»Nisem ga izgubil, ko sem imel dovolj vzroka za to. Zato se lega ne bojim.«

»Ne pozabite, gospod,« odvrne Villefort, »da so še druge reči razen smrti, starosti in blaznosti; strela, na primer, ki vas udari,

ne da bi vas ubila, da postanete živ mrlič. Če bi se vam kdaj zahtelo, da bi nadaljevali ta pogovor pri meni doma, s človekom, ki vas bo razumel in vas bo skušal pobiti, vam pokažem svojega očeta, gospoda Noirtierja-Villeforta, enega izmed najbolj zagriženih jakobincev francoske revolucije, moža, ki sicer ni videl vseh kraljestev sveta kakor vi, zato je pa pomagal eno izmed najmočnejših strelj v prah. Veste, kaj se je zgodilo? Drobna žilica mu je počila v možganih in v eni se-

kundi vse ugonobila. Gospod Noirtier, ki se je igral z revolucijami, ki mu je bila Francoska zgolj šahovnica, s katere so morali izginiti kmetje, trdnjave, konji in kraljica, ker je bil kralj mat; ta strašni Noirtier, strah in trepet vseh, je bil drugi dan le še nebogljjen ohromel starec, izročen na milost in nemilost najslabotnejšemu bitju v hiši, svoji vnukinji Valentini.«

»Takšne stvari mi niso tuje,« odgovori Monte-Cristo. »Popolnoma razumem, da mora očetovo trpljenje močno vplivati na sinovega duha. Ker ste me že povabili, si bom o priliki v svoje ponižanje ogledal strahotni prizor, ki je moral prinesiti veliko žalost v vašo hišo.«

»Prinesel jo je, toda Bog me je zato na drugi način bogato odškodoval. Med tem ko čaka nesrečni starec odrešitve v blagodejni smrti, stopata dva cvetoča otroka polna pričakovanja v življenje. Valentina, hčerka iz mojega prvega zakona z Renéejo Meranovo, in sin Edvard, ki ste mu rešili življenje.«

»Kaj sklepate iz tega?«

»Sklepam, da je moj oče, zaslepljen od strasti, storil enega tistih pregreškov, ki se izmuznejo človeški pravičnosti, pa jih zato božja pravičnost kaznuje... in da je Bog hotel kaznovati samo krivca in je samo njega udaril.«

Monte-Cristo se ni mogel premagati, da se ne bi nasmehnil.

»Zbogom, gospod,« reče Villefort in vstane. »Zapuščam vas s čutom visokega spoštovanja. Upam, da boste tudi vi imeli priliko spoznati v meni človeka, ki ne spada med navadne povprečneže. Razen tega ste si v moji ženi pridobili prijateljico, ki vam ostane hvaležna do smrti.«

Grof se prikloni in spremi Villeforta do vrat. Dva lakeja odhitela naprej in odpreta državnemu prokuratorju vrata voza.

»Tako,« se oddahne Monte-Cristo, ko je Villefort odšel, »dovolj naj bo strupa. Prepolno ga je moje srce, zato poiščimo protistrup!«

S temi besedami udari enkrat na zvonec.

»K milostljivi grem,« reče vslopivšemu Aliju. »Čez pol ure naj bo voz pripravljen!«

IX

Haydée

Upanje na prijetni obisk in na par srečnih trenutkov, ki ga čakajo koj po Villefortovem odhodu, je razvedrilo grofu obraz; Ali je odšel po prstih in s pridržanim dihom, kakor bi se bal, da bi drugače pregnal vedrost z gospodarjevega čela.

Lepa Grkinja je imela svoje stanovanje čisto ločeno od grofovega. Urejeno je bilo na orientalski način, to se pravi, po tleh so bile razgrnjene debele turške preproge, na stenah so viseli razkošni brokati in v vsaki sobi je stal velik divan z mehkiimi blazinami.

Haydée je imela tri francoske sobarice in eno grško. Francozinje so bile v prvi sobi, pripravljene, da prihite na vsak klic grške sužnje, ki je razumela toliko francoščine, da je lahko razložila francoskim komornicam,

kaj njena gospodarica želi. Monte-Cristo jim je zapovedal, da morajo Haydée tako ubogati, kakor bi bila njihova kraljica.

Grkinja je bila v zadnji sobi svojega stanovanja, v nekakšnem okroglem budoarju, kamor je prihajala luč od zgoraj skozi rožnato barvano steklo. Ležala je na tleh, na blazinah iz višnjevega, z zlatom pretkanega atlasa, in se naslanjala na divan; z desnico si je podpirala glavo, v levici je pa držala koralni ustnik perzijske pipe. Oblečena je bila v epirsko narodno nošo. Imela je hlače iz belega, z rožnobarvnimi cvetkami posulega atlasa, ki so puščale gole njene drobne noge v majhnih sandalah, pretkanih z zlatom in biserjem; višnjevo in belo progasto jopico z ohlapnimi, spodaj razklanimi rokavi s srebrnimi gumbicami in bisernimi gumbi; naposled nekaj telovnik s srčastim izrezom na prsih, ki je bil pod nedrji spet z dvema demantima gumboma. Spodnji del telovnika in gornji del hlače je zakrival širok živo pisan pas z dolgimi svilenimi resami. Na glavi je imela z zlatom in biserjem pretkano čepico z veliko škrlatno rdečo rožo.

Njen obraz je razodeval grško lepoto v vsej njeni popolnosti: velike črne žametaste oči, marmorno čelo, raven nos, koralne ustnice, biserno zobovje in črni lasje. Iz vse te prelesti je dihala mladost svoje opojne vonjave; Haydée je imela komaj devetnajst let.

Monte-Cristo vpraša po grški komornici, ali sme vslopiti. Namestu odgovora pomigne Haydée Grkinji, naj odgrne zastor pri vratih.

Monte-Cristo vstopi.

Haydée se opre na komolec in z ljubkim nasmehom ponudi grofu roko.

»Zakaj,« vpraša v mehkem jeziku Atenk, »zakaj me prosiš dovoljenja, da prideš k meni? Ali mar nisi več moj gospodar in jaz tvoja sužnja?«

Tudi Monte-Cristo se nasmehne. »Saj veste, Haydée...«

»Zakaj me ne tikaš kakor doslej?« ga prekine mlada Grkinja. »Ali sem mar kaj zagrešila? Potem me kaznuj, ne pa da me vikaš!«

»Haydée,« odvrne grof, »sama veš, da sva na Francoskem in da si svobodna.«

»Svobodna — čemu?«

»Lahko me zapustiš, če hočeš.«

»Tebe da zapustim?... Zakaj naj te zapustim?«

»Kaj vem!... Ljudje bodo prihajali k nam.«

»Nikogar ne maram videti.«

»In če bi med mladimi gospodi, ki jih boš videla, koga srečala, ki bi ti ugajal, ne bom toli samoljuben, da bi...«

»Še nikoli nisem videla lepšega moža, kakor si ti, in še nikoli nisem nikogar ljubila razen svojega očeta in tebe.«

»Sirotka — saj s kom drugim skoraj nisi niti govorila!«

»Počemu bi z drugimi govorila? Moj oče me je imenoval svojo radost, ti mi praviš ljubezen moja, in obema sem bila dobri otrok.«

»Ali se še spomniš svojega očeta, Haydée?«

Sex appeal ali woman appeal?

Ženske — vremenik filmskih uspehov

Vodjo redakcijskega štaba Paramounta, Jeffa Lazarusa, iz Hollywooda, so na neki anketi vprašali, ali izbira filmska produkcija snovi za filme zdaj po drugačnih načelih kakor doslej. To vprašanje se je rodilo v možganih časniških zastopnikov zaradi uspeha najnovejšega filma s Sylvio Sidney, kajti ta je v bistvu drugačen od dozdajšnjih, ki so poznali zgolj načelo o »sex-appealu«. Nekaj zanimivih odlomkov odgovora znamenitega strokovnjaka o načinu ameriškega filmanja ponatismo v našem članku.

Film mora biti takšen, da je ženskam všeč, kajti potlej so blagajne zmerom polne. Če hočete, imenujte to »novo smer«, ali »nova načela«; meni je prav. Trdim pa, da so ženske vremenik uspeha za film. Z neverjetno točnostjo vrskavajo vtise, toda kritično se s filmom ne pečajo. Filmu je torej potreben predvsem »woman appeal«.

Pogosto se je izkazalo, da je bil film zgrajen na zgrešeni osnovi, če je hotel vložiti režiser vso silo in dinamiko v »sex appeal« glavne junakinje. Kajti praviloma je vse gledanje in zanimanje v takih filmih

herna gledalka filma vsak uspeh pri moškem in vsak najrahljši občutek sreče filmske igralka z njo, z občutkom ženskega zadovoljstva. Saj je vsaka ženska sama igralka. Toda »šesti čut« in ženska čutnost nista iz iste moke, saj se tudi ljubezen in sex appeal ne skladata. Ženski in za žensko je ljubezen vse. Vse njeno mišljenje in vsa njena dejanja so usmerjena na vse kar ima le količ-

Lillian Harvey in (na levi) Lew Ayres v filmu »Moja slabost«

kaj vonja po ljubezni. Naravno je, da ženske moški v tem nikoli ne doseže. Ženska zna ljubiti nesebično in brezmejno vse one, ki so ji blizu, zlasti pa tistega, edinega, njej najbližnjega — svojega moža —, ki ji je po zakonu usode mozek. — Ona ljubi iz sebe skozi možovo dušo — otroka, svojega otroka, svojo družino.

Z naravnim izražanjem ženskih čustev je napravila Sylvia Sidney svojo zmagoslavno karijero. Kot igralka je posebej »ženska«, je taka kakor ženska hoče biti in taka kakor v bistvu je: ženska, ki ji je ljubezen zakon življenja.

Vsi taki efekti v filmu niso vezani na modne muhe občinstva, torej prav tako malo kakor »woman appeal«. Ta poslednja dejstva so najboljši in najzanesljivejši kazipoti filmski produkciji.

usmerjeno na osebnost glavne igralka, na splošno je pa to atrakcija za moško občinstvo. Zaradi tega enostranskega usmerjenja se rado pozabi najvažnejše, »woman appeal« v filmu, duševna poglavitost, razgibano dejanje, ki zlasti žensko dušo poživi, razneži in odpre.

Nedvomno zanima vsako žensko, zavestno ali podzavestno, vse kar more moža očarati. V tej bistveni ženski črti je vzrok, da doživlja sle-

vsega igralskega štaba. Ko se je s tem namenom obrnil na desno, je z grozo opazil, da jo je veliki pesnik že pobrisal. Menelaj se je ves nesrečen sesedel ko preperel snop. Takrat se je v dušo zasmilil lastniku podjetja. Do smrti užaloščenega Menelaja je lastnik tolažil in mu v isti sapi zaupal, da je bila vse to le kruta šala na njegov rovaš. Kajti veliki Dostojevski leži že zdavnaj v hladnem grobu...

Menelaj ni mogel več pozabiti tega ponižujočega poraza. Nekaj mesecev kasneje je vprizoril neko igro Arturja Schnitzlerja za film. Tedaj je nepričakovano prišel pisatelj sam v lastni osebi v filmski atelje. Spremljal ga je sam vodja produkcije in ga vedel naravnost k režiserju Menelaju, da ga z njim seznani. Pisatelj-zdravnik se je nemalo začudil režiserjevu sprejemu. Menelaj, ki ga je v duši še zmerom grizla tista žaljiva isto-

rija z Dostojevskim, je hladno stopil k bradatemu gospodu, mu s pokroviteljskim nasmehom ponudil roko, ga z levico prijateljski potrepil po rami in dejal s svojim sonornim basom: »Tako, prijatelj, zdaj si lahko šminko spet umijete in odlepate to lepo sivo brado. Ni izključeno, da je tudi ta presneti Schnitzler že dolgo v grobu...«

Perfekten poliglott

Nekaj dni pred odhodom Pavla Morgana v Hollywood ga je obiskal na vse zgodaj še v berlinskem stanovanju Max Hansen ter si ga šaljivo izposodil: »Jel, Pavle, zdaj odrineš kmalu v Ameriko? Od sile sem radoveden na tvojo angleščino.« Morgan je nekam užaljeno odvrnil: »Oui!« — Hansen se je na ves glas zasmejal: »Človek božji, saj to je vendar francoski!« — »Ni mogoče!« se je prestrašil Morgan. »Tak francoski tudi znam?«

HUMOR

Dober človek

»Gospod Mrmolja, ne bi smeli toliko piti! Kolikokrat sem vam že rekel, da je alkohol vaš največji sovražnik!«

»Saj vem, gospod doktor — pa mu vselej iznova odpustim!«

Tuji jeziki

»Pri nas potrebujemo samo takšne dopisnike, ki gladko govorijo angleščino,« je rekel šef nekemu prosilcu. »Do you speak English?«

»Kako, prosim?« je osuplo odvrnil prosilec.

»Do you speak English?«

»Ne razumem!«

»Ali govorite angleški?«

»O, seveda, perfektno!«

Tudi izgovor

»Preden ste si prižgali cigareto, bi me bili pač lahko vprašali, ali dovolim!«

»Oprostite, gospodična, na tako vsakdanji način vendar nisem mogel začeti razgovora.«

Prisotnost duha

Na meji si je hotel neki šaljivec privoščiti obmejnega uradnika. Namestu potnega lista mu je pokazal jedilnik. Uradnik je dozdevni potni list resno vzel v roke, si ga mirno ogledal in pripomnil:

»Volovski gobec — drži; prašičji uhlji — drži; telečji možgani — drži; žabja bedra — takisto. V redu! Srečno pot!«

Prestolni govor

Angleški kralj Jurij II. je izvedel, da so nekega časnikarja aretirali.

Zakaj?

Ker je hotel čimprej priobčiti prestolni govor, pa si ga je kar na lepo izmislil.

Kralj je opozoril pravosodnega ministra na nadarjenega časnikarja in dejal:

»Glejte, da ga ne boste preveč zašili! Primerjal sem najina govora. Njegov je dosti boljši.«

Tudi pohvala

Profesor Tinta je pozabil svoj dežnik — ne prvič v življenju. In tudi to pot ni vedel, kje ga je pustil. Naposled se odloči in gre gledat v pet trgovin, kjer je bil popoldne.

V prvi, drugi, tretji in četrti se mu prodajalec prijazno nasmehne in vljudno odgovori, da njegovega dežnika ni videl. Mora biti pač pomota; gospod profesor naj bi še drugod pogledal.

Končno, v peti trgovini, odkrije profesor nesrečnega izgubljenca. Ves ganjen se zahvali prodajalcu: »Vi ste edini spodoben človek. Vsi drugi so mi ga hoteli utajiti!«

Pes je nedolžen

»Prosil bi vas, da svojega psa prodate. Včeraj je morala moja hčerka prenehati peti, ker je vaše ščene neprestano zavijalo!«

»Oprostite — saj je vaša hčerka začela!«

Poostrena kazen

Paznik kaznjencu: »Zakaj ne marate ostati v celici št. 14?«

»Ker moram tam ves dan poslušati petje ravnateljve žene.«

Majhna izpremema

Avstrijski stotnik naredniku: »Jutri opoldne bo solnčni mrk. Skličite svoje ljudi jutri opoldne izvenslužbeno na dvorišču vojašnice, da jim razložim ta prirodni pojav. Ob slabem vremenu ostanite seveda v vojašnici!«

Narednik je sporočil povelje dalje: »Jutri opoldne priredi gospod stotnik izvenslužben solnčni mrk z razlago prirodnega pojava, ki se bo ob slabem vremenu vršil v vojašnici.«

Pri skušnji

»Nu, sinko, kako je bilo pri skušnji?«

»Prav lepo, papa. Profesor je bil zelo prijazen in pobožen.«

»Zakaj pobožen?«

»Pri vsakem mojem odgovoru je tlesnil z rokami in vzkliknil: 'Moj Bog, moj Bog!«

Pameten pes

»Ali mi verjamete, da so nekateri psi pametnejši od gospodarjev?«

»Kaj ne bom verjel — tudi jaz imam takega.«

Ženska ljubeznivost

Frida: »Pomisli, pet let je že tega, kar sva se poslednjič videli. Kako si se od takrat zredila! Saj te skoraj spoznala nisem!«

Vida: »Jaz tudi tebe ne. Če te ne bi bila spoznala po plašču, ne bi nikdar mislila, da si ti.«

Umestna opreznost

»Ali ste gospodu Kocmurju povedali, da je njegova žena dobila dvojčka?«

»Še ne, ker se ravno brije.«

Najnovejša škotska

MacIntosh ni naročen na noben dnevnik. Čemu neki? Saj hodi k sosedu na stranišče...

Tri vesele dogodovščine

Razburljiv sport

Brigita Helm sedi ob vodi in lovi ribe na trnek. Neki znanec, ki ga zanese pot tam mimo, jo vpraša: »Kaj pa počnete! Zdi se mi, da je ribarjenje najbolj dolgočasna stvar na svetu!« — »Ne, ne, ravno narobe je!« se mu zasmeje Brigita. »Stvar je zame vprav razburljiva!« — »Pretiravate, slavna Brigita,« jo zavrne znanec. Toda ona ga hudomušno pogleda in dé: »Res je, prav imate, kajti dovoljenja za ribarjenje nimam...«

Avtor — osebno

Pred davnimi leti некоč se je lotil ruske drame »Bratje Karamazovi« neki takrat v Berlinu zelo znan filmski režiser. — Njegovega imena nočem povedati, kajti današnji dan je v Hollywoodu med najslavnejšimi korifejami filmske režije.

Lastnik filmske družbe, ki je dobro vedel, da režiser ni prav dobro podkovan v literaturi, si ga je hotel

malo privoščiti. Stasitega statista je oblekel in tako maskiral, da se je človeku z bujno fantazijo zdel podoben velikemu, že davno umrlemu ruskemu pesniku — mojstru Dostojevskemu.

Drugo jutro se je ta našemljeni statist, lomeč strašno nemščino, predstavil režiserju — imenujmo ga Menelaj — za ruskega pesnika Dostojevskega. Menelaj se je kar cedil vlnudnosti in se je čutil od sile počaščenega, da ga je obiskal veliki ruski mojster. Ponudil mu je sedež poleg sebe in da bi se pred pesnikom čim bolj postavil, je vpil zdaj na levo, zdaj na desno, ukazoval in se penil od jeze, če se kakšen prizor ni prav posrečil. »Zarotniki«, lastnik filmske družbe, operater, inscenator in igralci, so zategadelj kar nenadoma prasknili v bučen smeh in prekinili igro.

Menelaju so se naježili lasje in čutil je neodoljivo potrebo, da se svojemu velikemu gostu opraviči za toli predrzno in nerazumljivo vedenje

Neveste in družice spomladi

Poroka spomladil! O njej sanja menda vsako mlado dekle. Pravijo, da so vsi zakoni, ki se spomladi sklenejo, srečni... Pravijo; ali je res, je poglavje zase. Pač je pa res, da

baršunastim vstavkom. — Zvončasto krilo je na spodnjem koncu prešito z baršunastimi trakovi.

Spodnje mlade svatevce so oblečene zelo elegantno. Leva ima svetlo modro obleko iz voljne svile, ki se tesno oprijema života. Baršunasti nabori na ramah so namestu rokavov. Prav tak je tudi tesen pas, ki je ob desnem boku zavezan v košato pentljo. Srednja obleka je iz svilnatega baršuna.

Meščanska kuhinja

Mlada rabarbara

Zdaj sredi pomladi se nam ponuja zdrava sveža zelenjava, polna vitaminov. To je rabarbara. Njen trpko ostrji okus je nekam nevsakdanji. Rabarbara je silno zdrava jed, zlasti ker ima mnogo vitaminov. Vendar je uživanje rabarbare priporočati samo popolnoma zdravim ljudem. Oni, ki imajo protin (giht), ki so bolni na ledvicah in na mehurju, naj rabarbare nikakor ne jedo, ker je v njej zelo mnogo oksalne kisline. Iz zdravstvenih razlogov je celo priporočljivo, da se na splošno pridene rabarbari, kadar jo kuhamo, nekaj natrona, ki veže oksalno in vse ostale kisline ter daje rabarbari prijetnejši okus.

Mladik (rdečkastih) ni treba olupiti, ker je zunanja kožica prav nežna. Čim so pa bilke daljše in starej-

Adria prašek je boljši

še, jih je treba olupiti. Rabarbaro cenijo gospodinje najbolj kot poceni kompot.

Navajamo nekaj receptov, kako je treba pripraviti to zelenjavo.

Kompot iz rabarbare. Stebelca narežemo na prilične kose. Za pol kile rabarbare potrebujemo 125 do 200 gr sladkorja. Narezanim kosčkom pridemo malo vode in prav počasi kuhamo. Če kanemo v kozico nekaj kapljic limonovega soka, preden se rabarbara omehča, potrebujemo mnogo manj sladkorja kakor sicer. Sladkor dodamo nazadnje, ko je rabarbara že omehčana. Pridemo še nekaj limonovih lupin, košček vanilije in košček cimeta in pristavimo kozico, da rabarbara še enkrat prevre. Kompot serviramo hladno s sladko stolčeno smetano ali vanilijevo omako.

Hladetina iz rabarbare. Za pol kile rabarbare potrebujemo 10 listov želatine, pol litra vode in 200 gr sladkorja. V prav malo vode do mehkega skuhamo rabarbaro in jo iztisnemo skozi sito. V pol litra vode skuhamo sladkor ter primešamo sok rabarbare in odmočeno želatino. Ko smo zmesi dodali še vanilije in limonovega soka po okusu, vzremo hladetino v stekleno posodo da se strdi.

Juha iz rabarbare. V liter vode denemo pol kile rabarbare, 2 koščka suhega belega kruha, nekaj soli in 12 dkg sladkorja. Ko je rabarbara skuhana, jo iztisnemo skozi sito. V juho vmešamo dva rumenjaka, iz beljakov pa stolčemo sneg, ki ga v majhnih kosmičih nasujemo v juho.

Narastek iz rabarbare. Četrtilne rabarbare skuhamo v vodi, ki smo ji

Barvo izberemo po okusu: stekleničasto zeleno, zlato bronasto ali pa črnkasto modro. Ob izrezu je našit košat nabor, ki se ponavlja nad koleno in ob spodnjem koncu krila. Velik okroglast ovrtnik, ki je na plečih pritrjen v zmerno konico, daje obleki zelo mladosten videz. Obleka na desni je iz nežno barvnega organdija z uvezenimi vzorci sinje barve. Nabran pas in velika pentlja ob boku sta iz sinje svile. Nabori ob spodnjem koncu krila in fantastični vštiki, ki štrle iz životea proti ramam, so iz enobarvnega organdija.

mo pol kile rabarbare in nekoliko limonovega soka. Ko je rabarbara skuhana, jo iztisnemo skozi sito. Ohlajen sok lahko pijemo nerazredčen, sicer je pa menda okusnejša pijača, če primešamo pol slatine. Najokusnejše je pa, če kanemo v pijačo še malo malinovega ali češnjavega.

Če še ne veš

Steno, ki je barvana z oljnat barvo, očistimo s tako raztopino: tri dele kisa zmešamo z enim delom borove kisline. V raztopini namočimo mehko cunjico in umivamo z njo steno. Precej nato je treba umita mesta večkrat splakniti z mlačno vodo.

Podplati postanejo nepremočljivi, če jih časih natremo s kožo slanine. Seveda naj se maščoba pred nošenjem obutve dobro upije v podplat.

Preproge in pregrinjala, ki so obledele ali jim pa barve niso več sveže, lahko osvežimo, če jih krtačimo z lahko raztopino kuhinjske soli.

Z oken očistiti barvo, če drgneš madeže s cunjico, ki si jo omočila v vročem kisu. Madeže je treba močno tretati.

Rja s perila se prav lahko očisti takole: Na rjasti madež nacedimo precej limonovega soka in držimo perilo v pari nad kipečo vodo. V vodo pomakati se ne smel. Če brez nekaj minut madež izgine, v trdovratnejših primerih je treba postopek ponavljati.

Linolej ostane prožen in se ne lomi, če ga časih natremo z mešanico olja in kisa; pol olja, pol kisa.

Rokavice iz usnja nappa nikar ne čistite z bencinom, ker prav radi oblede, ali pa postanejo lisaste. Zelo lepo jih očistimo z mlekom, ki smo mu dodali nekaj salmijaka. V tej raztopini namočimo žmolkliče vate in z njim na lahko čistimo rokavice.

Vabimo Vas k nakupu v najcenejši oblačilnici

A. Presker

Sv. Petra cesta 14

rumenjake vmešamo sneg iz štirih rumenjakov. V omaslen lik denemo polovico zmesi, nanjo naložimo skuhano rabarbaro, a vrh te še ostalo polovico jajčne zmesi. V zmerno vroči pečnici pečemo narastek ¼ ure in ga serviramo takoj še vročega, ker sicer zvodeni.

Osevujočo pijačo iz rabarbare priporočamo za vroče dni in bolnim, ki jih muči mrzlica. V liter vode dene-

Trajno ondulacijo

po najnovejši dunajski metodi izvršuje damski frizerski salon

Stane Rakar, Ljubljana
Prešernova ulica 9 (vis-à-vis Kreditnega zavoda)

Za vsake lase garantiran uspeh in je vsaka najmanjša poškodba las kakor kože popolnoma izključena

Posetite nas in prepričali se boste!

ZA VSAKO DAMO

kvalitetna polepšavajoča sredstva

PORENAL KREMA

suha za podnevi in mastna za ponoči, stalno polepšavata in pomlajata

PORENAL MILO

blago dišeče milo za nego obraza in rok

PORENAL PUDER

fin, popolnoma neškodljiv, diskretno parfumiran, 12 barv

PORE MILK

biološko mleko za čiščenje obraza in odstranjevanje velikih znojov

KAMPHORMILK

kafrov eliksir, ki takoj odstrani mozolčke in ogrce

PASTA MAJALIS

dovršeno umilje in neguje občutljivo kožo, ki se preneha mila

MILCH KREMA

odstrani hitro in stalno solčeno pogo in madeže s obraza

JE FAIS BLANC

krema iz limonovega soka, ki neguje in polepša roke

LANOLIN KREMA

za masažo in pomlajevanje telesa, ker naredi kožo elastično

ORO BARVA ZA LASE

v vseh nijansah, dovršeno in trajno barva las

VODA IZ KOPRIV

staro in preizkušeno domače sredstvo proti izpadanju las in vrhlinja

FLORIA ROUGE

najfinije francosko rdečilo za obraz v 12 krasnih nijansah

ROUGE ZA USTNICE

Bonbon Rose v 4 barvah
Rouge De la Vie v 4 barvah

EAU DE LAHORE

Eliksir za masažo in krepitev ženskih prsi

DOBI SE POVSOD

Glavno skladišče:

NOBILIOR parfumerija, ZAGREB.

Ulica 34 — Jelačičev trg 15